

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернігівський національний технологічний університет
Батумський державний університет імені Шота Руставелі
Господарська академія імені Д.А. Ценова
Лодзький технічний університет

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК,
ОПОДАТКУВАННЯ, АНАЛІЗ
І АУДИТ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

I Міжнародна науково-практична конференція

(м. Чернігів, 11 грудня 2015 р.)

Тези доповідей

Чернігів 2015

УДК 657.1/6(063)
ББК 65.052.2я4
Б94

Друкується за рішенням вченої ради Чернігівського національного технологічного університету (протокол № 10 від 30 листопада 2015 р.).

Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : I Міжнародна науково-практична конференція (м. Чернігів, 11 грудня 2015 р.) : тези доповідей. – Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2015. – 248 с.

ISBN 978-966-7496-63-0

Організаційний комітет:

Голова:

Шкарлет С.М., д-р екон. наук, проф., заслужений діяч науки і техніки України, ректор Чернігівського національного технологічного університету.

Заступники голови:

Мераб Халваші, канд. іст. наук, доцент, ректор Батумського державного університету імені Шота Руставелі;

Іван Варбанов, д-р наук, проф. ректор Господарської академії ім. Д.А. Ценова;

Станіслав Бслецькі, д-р техн. наук, проф., ректор Лодзького технічного університету;

Маргасова В.Г., д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Чернігівського національного технологічного університету.

Члени організаційного комітету:

Акименко О.Ю., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту;

Гливенко В.В., канд. екон. наук, доцент, проф. кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту;

Гоголь Т.А., д-р екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту;

Іванова Л.Б., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту;

Лень В.С., канд. екон. наук, проф., проф. кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту;

Нехай В.А., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту;

Онищенко В.П., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту;

Петраков Я.В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту;

Рядська В.В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту;

Сидоренко О.О., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту;

Скосир Ю.М., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту.

УДК 657.1/6(063)
ББК 65.052.2я4

ISBN 978-966-7496-63-0

© Чернігівський національний
технологічний університет, 2015

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

Національний та міжнародний досвід і напрями розвитку бухгалтерського обліку як науки та практичної діяльності

Калюга Є.В. Відповідність між національною та міжнародною системами обліку	8
Проскуріна Н.М., Дядюн О.О. Методи ринкової капіталізації під час оцінювання інтелектуального капіталу	10
Гоголь Т.А. Стратегія розвитку бухгалтерського обліку в секторі малого бізнесу України	12
Сажинець С.Й. Побудова автономної системи бухгалтерського обліку діяльності підприємства з капітального інвестування	15
Єрмолаєва М. В., Скакун В. В. Особливості нормативного регулювання обліку витрат у сільському господарстві	17
Акименко О.Ю., Сорокопуд В.А., Тебенко І.Ю. Роль головного бухгалтера в управлінні підприємством	18
Вітренко О.В., Мацькевич В.О. Організація обліку орендних операцій	20
Волот О.І. Методологічні аспекти автоматизованого бухгалтерського обліку	22
Зінченко О.В. Доходи та витрати бюджетних установ: обліковий аспект	23
Онищенко В.П. Проблеми практичного застосування методичних рекомендацій з обліку спільної діяльності без створення юридичної особи в Україні	25
Пліско І.М. Проблеми бухгалтерського обліку розрахунків з бюджетом за податком на прибуток підприємства	27
Сидоренко О.О. Проблеми обліку та відображення у звітності суб'єктів бухгалтерського обліку в державному секторі дебіторської заборгованості	28
Хмелевська А.В., Семенов К.Л. Напрями розвитку бухгалтерського обліку інтелектуального капіталу вітчизняних підприємств	30
Шевчук О.А. Особливості обліку за центрами відповідальності	32
Андросенко О.О., Гливенко В.В. Особливості розподілу загальновиробничих витрат на підприємствах кондитерської галузі	34
Лаптії Т.М., Борщ М.О. Проблемні питання щодо організації обліку дебіторської заборгованості з контрагентами підприємства	36
Косминко М.В. Управлінський облік в інформаційній системі підприємства	37
Августова О.О. Облік відходів рибопереробних підприємств	38
Обиход К.О. Види кошторисів та необхідність їх застосування в державному секторі	40
Судин Ю.А. Проблемні питання обліково-аналітичного забезпечення гудвілу підприємства	42
Марчин М.І. Напрями розвитку управлінського обліку витрат на етапі заготівлі сировини в цукровій промисловості	44
Zhuravlova A.Yu. The improvement of goods selling accounting at the trade enterprise	45
Батицька А.В., Чийпеш О.М. Особливості організації обліку зовнішньоекономічної діяльності	47
Битковська Т.С., Жадик К.Є. Особливості обліку виробничих витрат і калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції	49
Гайдук А., Гоголь Т. А. Нормативно-правове регулювання обліку витрат виробництва	50
Картава Т.Ю., Курасова А.Г. Елементи облікової політики: визначення поняття та значення в системі обліку	53
Комасюк О.В. Організація обліку грошових коштів: удосконалення із застосуванням інформаційних технологій.	55
Куслій І.П. Проблеми оцінювання біологічних активів на сільськогосподарських підприємствах	57
Олексюк Т.О. Особливості організації бухгалтерського обліку торгівлі нафтопродуктами	60
Оніщенко І.О. Зарубіжний досвід відображення в обліку операцій з руху основних засобів	61
Сайко К.І. Особливості обліку матеріальних витрат: проблеми та перспективи розвитку	63

СЕКЦІЯ 2

Обліково-аналітичне забезпечення звітності підприємств як основи для прийняття управлінських рішень на мікро- та макрорівнях

Потривасва Н.В., Кореновська Т.О. Фінансова звітність та її прозорість у сучасних умовах	66
Костюченко В.М. Концептуальна основа управлінської звітності на основі теорії обмежень	67
Лень В.С. Обліково-аналітичне забезпечення: визначення поняття	69
Лень В.С., Войтенко Н.В. Щодо розподілу транспортно-заготівельних витрат на підприємствах роздрібною торгівлі	73
Лень В.С., Ворох М.М. Вплив облікової політики підприємства на собівартість готової продукції	75
Лень В.С., Міщенко А.М. Управлінський облік затрат обігу на підприємствах торгівлі	77
Kalabukhova S.V., Kuzminska O.E. Ratio analysis of financial statements for decision making in risk management	79
Акименко О.Ю., Шапка О.І. Облікова політика підприємства та її вплив на систему управління	80
Волот О.І., Забровська А.І. Електронний документообіг: програмне забезпечення та проблеми впровадження	82
Волот О.І., Сорокопуд В.А., Тебенко І. Ю. Документування облікової інформації	84
Гончаренко О.О., Клим Н.М. Корисність оприлюдненої інформації про діяльність недержавних пенсійних фондів	85
Єршова Н.Ю. Актуальні питання інтеграції обліково-аналітичної інформації для забезпечення управління суб'єктами господарювання на стратегічному рівні	87
Іванова Л.Б., Дробноход М.С. Бухгалтерський облік умовних зобов'язань як фактор якості звіту про фінансовий стан в антикризовому управлінні боржника	89
Кіндрацька Г.І., Кулиняк Ю.І. Проблеми обґрунтування управлінських рішень за результатами аналізу фінансової звітності підприємств.....	93
Кузь В.І. Аналітичне забезпечення системи стратегічного управління суб'єктом господарювання.....	95
Нехай В.А., Матвієнко О.Г. Щодо питання бухгалтерського обліку інноваційної діяльності підприємства	96
Перетятко Ю.М. Особливості визначення розміру завданих збитків для державних суб'єктів господарювання	98
Піхняк Т.А. Фінансова звітність підприємства в контексті національних та міжнародних стандартів	100
Полякова О.В., Басенко К.О. Використання звітності в системі управлінського обліку щодо наявності та руху запасів на підприємствах текстильної промисловості.....	101
Сторожук Т.М. Консолідована та зведена фінансова звітність	103
Ніпорко Н.І. Управлінський аспект організації бухгалтерського обліку на малому підприємстві	105
Ніпорко Н.І., Семеняко О.Ю. Можливості вибору форми обліку на підприємствах малого бізнесу	107
Головчак Г.В., Струк Н.С. Обліково-аналітичне забезпечення формування та використання звітності житлово-комунальних підприємств	109
Ткаченко В.В. Якісні характеристики фінансової звітності банківських установ	111
Бондарчук С.В., Пліско І.М. Актуальні питання обліку основних засобів в умовах повної автоматизації обліку	113
Гребенюк Ю.В., Яцун В.М., Гливенко В.В. Удосконалення внутрішнього контролю за рухом готової продукції на підприємстві	115
Дубовиченко О.М. Особливості обліку інших необоротних матеріальних активів у бюджетних установах	116

Кисельова К.Ю. Про дооцінювання запасів промислових підприємств в умовах інфляції, його документування та відображення результатів у бухгалтерському обліку	118
Митько А.П., Скосир Ю.М. Метод порівняльної неконтрольованої ціни при трансфертному ціноутворенні	119
Піралова О.Ю., Онищенко В.П. Актуальні питання обліку імпорتنих операцій	121
Позднякова А.М. Окремі аспекти обліку дебіторської заборгованості на підприємствах України	123
Редько В.О., Клименко О.М. Інформаційне забезпечення управління підприємством: обліковий аспект.....	126
Сорокопуд В.А., Тебенко І.Ю., Гливенко В.В. Управління грошовими потоками підприємства.....	128
Філатова Т.О. Проблемні питання обліку виробничих запасів та напрями їх вирішення	129

СЕКЦІЯ 3

Економічний аналіз діяльності підприємств: стан та перспективи розвитку

Артюх-Пасюта О.В., Мілька А.І. Концептуальні аспекти екологічного аналізу діяльності підприємств.....	132
Семениченко Ю.К. Виділення класифікаційних ознак стратегічно значущих видів діяльності та інших факторів впливу на управління розвитком банківської установи з метою формування бази аналітичного моделювання	133
Ющенко Н.Л., Гайова О.Ю. До питання забезпечення сталого функціонування і розвитку міського електричного транспорту в Україні.....	136
Атаманчук З.А., Гайдук-Хасцька Ю.О. Напрями підвищення ефективності аналізу витрат туристичних підприємств	140
Биховець С.О., Гажій А.В. Проблема порушення невідповідності вимог та аспектів методики економічного аналізу на промислових підприємствах та її вдосконалення	141
Коляда А.Л. Аналіз ефективності використання виробничого потенціалу м'ясопереробними підприємствами південного регіону	144
Климук Е.В. Организационно-методические направления анализа себестоимости продукции	145
Коваль Л. В. Вплив зовнішнього середовища на економічний потенціал підприємства	147
Макурін А.А., Строїло О.О. Проблеми обліку собівартості та фактори, які впливають на зниження собівартості	149
Ніщенко Т.М. Розвиток цільової спрямованості управлінських рішень в економіці	151
Омелянчук Т.М. Факторний аналіз в аудиті фінансового стану підприємств ресторанного господарства	152
Гунин В.А., Панченко Е.С. Финансовый анализ предприятия: состояние, проблемы, перспективы	154
Карпик Л.В. Значение производительности труда для эффективной работы предприятий	156
Матвієнко О.Г., Пліско І.М. Перспективи реалізації в Україні недержавного пенсійного страхування	157
Рудко Е.А. Анализ основных направления развития логистической системы в Республике Беларусь	159
Шило С.Л., Пліско І.М. Актуальні питання щодо підтримки розвитку малого підприємництва в Чернігівській області	160

СЕКЦІЯ 4

Міжнародний та національний досвід організації, функціонування та розвитку аудиту

Рядська В.В. Принцип незалежності системи регулювання аудиторською діяльністю	162
Барановська В.Г. Якість внутрішнього аудиту в органах державної влади	164
Бугай Н.О. Внутрішній аудит як невід'ємна системи управління ризиками	166
Голяш І.Д., Будник Л.А. Проблеми забезпечення якості аудиту	167

Матієнко-Зубенко І.І., Галицька В.І. Перспективи використання BIG DATA в обліку й аудиті	169
Никонович М.О. Визначення ризику неефективності контролю	171
Пугаченко О.Б. Зміст Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг у частині завдань з надання впевненості, що не є аудитами чи оглядами історичної фінансової інформації.....	173
Рядська В.В., Матвієнко О.Г. Напрями вдосконалення системи підготовки і сертифікації фахівців на ринку аудиту України	174
Ходаківська Л.О., Дугар Т.Є. Розвиток та функціонування аудиту: національний та міжнародний досвід.....	176
Цебень Р.Л. Застосування інформаційних комп'ютерних технологій у внутрішньому аудиті	179
Шевчук В. Р., Кондратьєва В.Є. Аутсорсинг послуг з внутрішнього аудиту: чинники, які слід враховувати під час прийняття рішення щодо його застосування	181
Щербакова Н.А. Огляд вимог директиви 2014/56/ЄС щодо обов'язкового аудиту суб'єктів суспільного інтересу	182
Гнедіна К.В. Аудиторські докази: сутність та оцінювання	184
Черненко К.В. Становлення і розвиток аудиту в Україні	187
Поддубна Н.М. Порушення, які можуть бути виявлені під час внутрішнього контролю товарних запасів роздрібних торговельних підприємств споживчої кооперації	189
Герасим О.С. Механізм внутрішнього аудиту ефективності використання робочого часу та його оплати на підприємстві	191
Макієнко А.В., Стовпова А.С., Онищенко В.П. Особливості аудиту консолідованої фінансової звітності	193
Чергейко М.Н. Форензик в учете топлива на предприятии	194

СЕКЦІЯ 5

Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства

Маргасова В.Г., Клименко Т.В. Інтегрований напрям системи забезпечення економічної безпеки та фактор оптимізації мережевої взаємодії її елементів	197
Бондарчук Н.В. Удосконалення обліку власного капіталу з метою забезпечення економічної безпеки підприємства	199
Журавель Г.П., Журавель Ю.Г. Інформаційно-аналітичне забезпечення безпечного розвитку економіки	201
Вітренко О.В., Василенко О.Д., Котляр А.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами й фінансовим результатом у системі економічної безпеки промислового підприємства	203
Вітренко О.В., Мазур А.В. Аналіз регуляторної політики держави щодо забезпечення соціальних виплат на вугільних підприємствах	205
Антоненко Н.В. Організація бухгалтерського обліку як запорука економічної безпеки підприємства	207
Шевчук І.А. Стратегічне забезпечення системи управління економічною безпекою підприємства	209
Откаленко О.М. Обліково-аналітичне забезпечення вартості освітніх послуг державними ВНЗ	211
Жижина Е.А. Регламентирование системы внутреннего контроля закупочной деятельности	212
Крупская А.Э. Финансовый риск-контроллинг	214
Любов М.В. Антикризисная финансовая стратегия как способ обеспечения экономической безопасности предприятия	216
Тур В. А. Значение бизнес-процессов на предприятии	217

СЕКЦІЯ 6

Оподаткування діяльності підприємств: проблеми та перспективи розвитку

Вітренко О.В., Устич В.А. Проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні	220
Карлова І.О. Спецрахунки з ПДВ – «добровільний» вибір в умовах виживання	221
Скосир Ю.М. Податкова реформа: сюрпризи для сільгоспвиробників	223
Фоміна Т.В. Види юридичної відповідальності за порушення законів з питань оподаткування	224
Золотницька Ю.В. Спеціальний режим прямого оподаткування аграрних підприємств: проблеми та перспективи розвитку	226
Биховець С.О., Кравцова Ю.С. Особливості оподаткування неприбуткових організацій	228
Биховець С.О., Раєвич О.В. Особливості оподаткування сільськогосподарських підприємств України	231
Биховець С.О., Пугач Г.С. Лібералізація податків: прогнози та перспективи	233
Биховець С.О., Ірха А.С. Особливості оподаткування об'єктів нерухомості: проблеми та перспективи	236
Биховець С.О., Перекута К.Г. Система електронного адміністрування ПДВ: проблеми та перспективи	237
Биховець С.О., Пузирна А.П. Особливості адміністрування єдиного соціального внеску	239
Костюк Б.В. Правові основи податкового аудиту: проблеми та шляхи вдосконалення	241
Кулик К.Б. Недоліки механізму справляння в Україні податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та шляхи їх подолання	244
Умерова Г.В., Грищук В.Р. Сутність та проблеми оподаткування акцизного податку в Україні	245

Для подолання цих проблем та вдосконалення системи підготовки і сертифікації фахівців на ринку аудиту в Україні можна запропонувати такі заходи: уніфікація процесу освіти та підготовки аудиторів відповідно до Міжнародних стандартів освіти та виконання вимог 43 Директиви ЄС; впровадження більш прогресивних методів освіти, таких як дистанційне навчання; включення до вивчення таких окремих навчальних дисциплін як «Міжнародні стандарти фінансової звітності», «Етика професійних бухгалтерів», «Основні принципи здійснення аудиту в країнах ЄС»; більш поглиблене вивчення застосування інформаційних технологій в аудиторській практиці; поглиблене вивчення іноземних мов та періодичне оцінювання рівня знань; впровадження практичного навчання, яке буде підтримано відповідною законодавчою базою; структурування чітко визначеного переліку нормативних дисциплін, необхідних для успішної сертифікації у майбутньому; гармонізація українських стандартів проведення сертифікації аудиторів з нормами європейського законодавства; залучення провідних європейських фахівців до нагляду та коригування процедур підготовки і сертифікації аудиторів в Україні.

Список використаних джерел: 1. *Дорош Н. І.* Аудит: теорія і практика / Н. І. Дорош. – К. : Знання, 2006. – 495 с. 2. *Директива 2006/43/ЄС* Європейського Парламенту та Ради від 17 травня 2006 року про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності, що вносить зміни до Директив Ради 78/660/ЄЕС та 83/349/ЄЕС і припиняє дію Директиви Ради 84/253/ЄЕС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_844. 3. *Про аудиторську діяльність* [Електронний ресурс] : Закон України – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3125-12>.

УДК 657.6(477+100)

Л.О. Ходаківська, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри організації обліку та аудиту

Т.Є. Дугар, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри організації обліку та аудиту

Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава, Україна

РОЗВИТОК ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ АУДИТУ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Ключові слова: аудит, податковий аудит, аудиторські послуги, податкова декларація, ревізія податків.

Аудит – це перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів [6].

Аудит в Україні здійснюється незалежними особами (аудиторами), аудиторськими фірмами, які уповноважені суб'єктами господарювання на його проведення. Аудит може проводитися з ініціативи суб'єктів господарювання, а також у випадках, передбачених законом (обов'язковий аудит). Аудитори (аудиторські фірми) можуть надавати інші аудиторські послуги, пов'язані з їх професійною діяльністю, зокрема, щодо ведення та відновлення бухгалтерського обліку, у формі консультацій з питань бухгалтерського обліку та фінансової звітності, експертизи й оцінювання стану фінансово-господарської діяльності та інших видів економіко-правового забезпечення господарської діяльності суб'єктів господарювання.

Організацію аудиту в Україні здійснює Аудиторська палата України, яка є незалежним самостійним органом, мета якого сприяти розвитку, вдосконаленню та уніфікації аудиторської справи.

Суттєвими проблемами сучасного професійного аудиту є розроблення та впровадження економічного механізму регулювання аудиту, що включає в себе великі штрафні санкції за неякісні аудиторські перевірки, страхування аудиторської відповідальності, розвиток цивілізованої конкуренції на ринку аудиторських послуг [3].

Крім того, на сьогодні існує ще багато причин, які стримують процес ефективного розвитку аудиту в Україні. Серед них можна виділити такі:

- незначний період функціонування ринкових механізмів регулювання та відповідних механізмів державного фінансового контролю в Україні;
- наявність великої кількості фінансових порушень, нецільового та неефективного використання державних ресурсів;
- обмеження на законодавчому рівні ефективності результатів аудиту та інші [2].

Г.М. Мусіхіна виділяє такі проблеми розвитку аудиту в Україні [5]:

- проблема сучасного аудитора та довіри до нього;
- проблема формування ціни на аудиторські послуги;
- недостатня кількість методичних розробок з аудиторського контролю. В Україні в цілому об'єктивно відчувається недостатність вітчизняної спеціальної літератури, а тим більше докладних розробок, посібників з проведення аудиту ефективності, що являє собою певну прогалину у формуванні його методології та вимагає науковообґрунтованих теоретичних розробок у цьому напрямі та їх практичного втілення.

Однією з проблем здійснення аудиту в Україні є також нерегульовані питання фінансування робіт зі створення адекватної системи аудиту в Україні та страхування аудиторської діяльності.

Досвід міжнародного аудиту розглянемо на прикладі країн: США, Німеччини, Данії, Франції.

Так, у США дьють два види аудиторських організацій: професійні та недержавні. Недержавні аудиторські організації існують у формі Американського інституту дипломованих бухгалтерів. Основним завданням цієї організації є перевірка кваліфікації аудитора. Професійні аудиторські організації здійснюють свою діяльність, переважно, в межах штатів.

Аудитори в США отримують сертифікати за такими спеціалізаціями: бухгалтер; внутрішній аудитор; аудитор інформаційних систем.

Для отримання сертифіката кожен повинен скласти відповідний екзамен, що проводиться раз на півроку.

Податкова служба США (англ. Internal Revenue Service «Внутрішня податкова служба») – державний орган Федерального уряду Сполучених Штатів Америки, який збирає податки і контролює дотримання законодавства про оподаткування. Він є еквівалентом Управління податкових зборів у Великобританії.

У США сплачують такі податки: федеральний податок; штатівський податок; податок на медицину; податок соціального страхування (пенсійний податок).

Платник податків може отримати копію податкової декларації.

Податкове управління США проводить перевірки (аудити) податкових декларацій для отримання правильності зазначених податків. Вибір податкової декларації для перевірки не завжди означає, що платник податків допустив помилку або був недобросовісний. Насправді, деякі перевірки закінчуються поверненням коштів платнику податків, або не призводять ні до яких змін податкової декларації.

Переважає більшість платників податків своєчасно і правильно подають податкові декларації та сплачують податки. Платники податків мають право на справедливий й ефективну адміністративну діяльність Податкового управління США в галузі оподаткування, у тому числі на підтвердження правильності зазначених у податкових деклараціях податків і їх сплати, а також на застосування правоохоронних заходів до осіб, які не виконують своїх зобов'язань добровільно.

Податкове управління США вибирає податкові декларації для перевірки різними методами, у тому числі:

- можливі учасники шахрайських операцій з метою ухилення від сплати податків – деякі податкові декларації відбираються на основі інформації, отриманої Податковим управлінням США у ході діяльності з виявлення осіб, які рекламують шахрайські операції з метою ухилення від сплати податків, а також осіб, що беруть участь у таких операціях;

- комп'ютерне кількісне оцінювання – деякі податкові декларації відбираються на основі виробленого комп'ютером кількісного оцінювання. Комп'ютерні програми приписують кожній податковій декларації якесь чисельне значення. Воно за системою аналізу дискримінантних функцій (DIF) відображає можливість зміни, виходячи з досвіду роботи з аналогічними податковими деклараціями, накопиченого Податковим управлінням США. Бал не вказаних доходів по сис-

темі аналізу дискримінантних функцій (UIDIF) оцінює можливість наявності доходів, не зазначених у податковій декларації. Персонал Податкового управління США розглядає податкові декларації, які отримали найвищі бали за цією системою, вибирає деякі з них для аудиту і вказує певні пункти цих податкових декларацій, які, найімовірніше, потребують перевірки;

– великі корпорації – Податкове управління США щорічно перевіряє податкові декларації багатьох великих корпорацій;

– звірення інформації, отриманої з різних джерел – деякі податкові декларації перевіряються з огляду на те, що звіти платників, наприклад, форми W-2 роботодавців або звіти банків про відсотки за формою 1099, не відповідають доходам, зазначеним у податкових деклараціях;

– супутні перевірки – податкові декларації можуть вибиратися для аудиту за ознакою проблем або операцій, які відносяться до інших платників податків, наприклад, партнерам по комерційній діяльності або інвесторам, податкові декларації яких обрані для перевірки;

– інші – місцеві відділення можуть відібрати податкові декларації для перевірки в межах місцевих проектів перевірки дотримання вимог. Такі проекти мають бути затверджені на більш високому рівні і повинні бути пов'язані, наприклад, з місцевими ініціативами з перевірки дотримання вимог, аудитами фахівців з підготовки податкових декларацій, або конкретних сегментів ринку.

Перевірка може виконуватися поштою або за допомогою особистої співбесіди та перевірки документації платника податків.

У повідомленні про проведення аудиту платнику податків повідомляється, які документи потрібні для цього. Платники податків можуть самі представляти свої інтереси, або можуть попросити іншу особу представляти чи супроводжувати їх. Аудитор повинен пояснити причини будь-яких запропонованих змін, а тому більшість платників податків погоджуються з цими змінами, і аудит завершується на цьому рівні.

У Німеччині діяльність аудиторів чітко регламентується та контролюється. Органом контролю є Інститут аудиторів, що має спеціалізовані комітети для врегулювання проблем, що виникають у сфері аудиту. При Аудиторській палаті Німеччини створюються аудиторські суди, до компетенції яких входить накладання штрафів та інших адміністративних покарань за неякісне проведення перевірки, у разі необхідності такі суди можуть позбавити аудитора права здійснювати аудиторську діяльність.

У Данії аудиторів призначають акціонери на щорічних загальних зборах. Аудитори мають право надавати професійні послуги певній організації до наступних зборів. Обмежень на кількість призначень аудиторської фірми для проведення однієї організації немає [7].

У Франції питання бухгалтерського обліку та звітності перебувають у віданні Міністерства фінансів, а аудиту – Міністерства юстиції. Аудит проводять бухгалтерські комісари, яких обирають на зборах акціонерів строком на 6 років. Після цього строк повноважень комісарів може бути продовжений, причому кількість пролонгацій не обмежена [7].

Після призначення аудиторів їх не можна замінити, крім випадків, коли виноситься спеціальна юридична постанова про непрофесійну поведінку таких осіб [1].

У цілому, аудиторська діяльність здатна забезпечувати значне покращення становища для суб'єктів господарювання, ліквідувати негативні наслідки у формі адміністративних стягнень з боку органів державного контролю за недотримання норм законодавства, зменшити видатки на контрольно-ревізійні функції органів влади, але для досягнення таких результатів необхідно є, перш за все, зацікавленість власне суб'єктів господарської діяльності у проведенні таких перевірок та отримання послуг аудиторів [1].

З узагальнюючого аналізу офіційних звітів аудиторських фірм видно, що деякі з них взагалі не здійснюють аудит, а надають тільки консалтингові та інші послуги. В той час як світові тенденції розвитку аудиторських послуг свідчать про скорочення аудиторськими фірмами обсягів консалтингових послуг або виділення з них суб'єктів, що надають консалтингові послуги в окремі структури. Причинами цього є бажання утримати клієнта різноманітністю послуг, що надаються, шукаючи альтернативні джерела доходів. Українські підприємства все частіше хочуть отримувати від української аудиторської фірми комплекс послуг. Такий клі-

ент для аудитора є вигідним. Однак широта послуг призводить до виникнення загроз незалежності і, як наслідок, до погіршення їх якості [4].

Дослідивши основні проблеми розвитку, пропонуємо такі шляхи вирішення, зокрема:

– страхування відповідальності страхових компаній за неякісно виконаний аудиторський контроль;

– встановлення єдиних цін щодо надання послуг аудиторськими компаніями, що змусить їх звернути увагу на якісне надання послуг, від чого буде залежати попит на їхні послуги;

– розроблення єдиних стандартів функціонування аудиторської діяльності в Україні, в яких безпосередньо слід визначити, що належить до сфери аудиторської діяльності, оскільки, як було зазначено вище, українські аудиторські фірми надають і консалтингові послуги, тобто поєднують декілька видів діяльності.

Отже, як бачимо, аудит як вид незалежного фінансового контролю почав розвиватися в Україні порівняно недавно, проте вже має певні недоліки, а точніше несформовані умови функціонування, оскільки на теперішній час немає встановлених українських стандартів, щодо його функціонування, а черпання «правил» його розвитку з зарубіжних не є достатньо ефективним, оскільки не враховано деякі відмінності національної економіки України з іноземними країнами, які використовують цей вид контролю.

Таким чином, визначивши особливості діяльності аудиторів в Україні та у провідних країнах світу, варто зазначити, цілком реальну можливість використання вищезазначеного досвіду на прикладі України. Так, система екзаменування аудиторів, що використовується в США, здатна значно підвищити якість проведення аудиторських перевірок в Україні, загальний рівень професіоналізму та відповідальності аудиторів. Досвід Німеччини може бути залученим в аспекті формування органу, основним завданням якого є контроль за діяльністю аудиторів в Україні, накладання адміністративних стягнень, вирішення спорів, перевірка якості проведення аудиту тощо. Але головною умовою реалізації зарубіжного досвіду є інтерес з боку суб'єктів господарювання, які, на жаль, не бажають або не здатні забезпечувати проведення регулярних аудиторських перевірок.

Список використаних джерел: 1. Гасенко Л. В. Роль і проблеми аудиту в Україні [Електронний ресурс] / Л. В. Гасенко, А. В. Кузіна. – Режим доступу : <http://nauka.kushnir.mk.ua>. 2. Журна Ж. А. Зарубіжний досвід проведення аудиту ефективності [Електронний ресурс] / Ж. А. Журна. – Режим доступу : <http://dspace.uabs.edu.ua>. 3. Максименко Н. Г. Проблеми розвитку аудиторської діяльності в Україні [Електронний ресурс] / Н. Г. Максименко. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua>. 4. Миронова Ю. Проблеми розвитку аудиту в Україні [Електронний ресурс] / Ю. Миронова. – Режим доступу : <http://conf-sc.at.ua/forum>. 5. Мусіхіна Г. М. Проблеми та перспективи розвитку аудиту в Україні [Електронний ресурс] / Г. М. Мусіхіна. – Режим доступу : <http://nauka.kushnir.mk.ua>. 6. Немченко В. В. Аудит. Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту : [навч. посібник] / В. В. Немченко, О. Ю. Редько. – К. : Центр навчальної літератури, 2012. – 540 с. 7. Подолянчук О. А. Аудит в зарубіжних країнах [Електронний ресурс] / О. А. Подолянчук. – Режим доступу : <http://vsau.vin.ua>.

УДК 657.63:621.31

Р.Л. Цебень, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВНУТРІШНЬОМУ АУДИТІ

Ключові слова: комп'ютерна інформаційна система підприємства, внутрішній аудит, програмне забезпечення внутрішнього аудиту.

З погляду внутрішнього аудиту велике значення має внутрішня інформація: як відомості, що надаються зовнішнім користувачам інформації у вигляді загальноновстановлених документів, так і відомості, які надаються внутрішнім користувачам і використовуються для управління підприємством.

Для перетворення вихідних даних у результативну інформацію необхідні певні технології. Система методів і способів пошуку, збору, накопичення, зберігання й оброблення інфор-